

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Vår referens/dnr:

2024-1
Michelle Tun von Gyllenpalm
michelle.vongyllenpalm@svensktnaringsliv.se

Er referens/dnr:

KN2023/04578

2024-01-31

Remissvar

"Förslag om nya energipolitiska mål" KN2023/04578

Svenskt Näringsliv har beretts möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående remiss.

Ett välfungerande energisystem förutsätter tillräcklig produktion, effekt, överföringskapacitet, flexibilitet och lagring. Svenskt Näringsliv har sammanställt näringslivets framtida elbehov i flera scenarioanalyser och har gett en lång rad policyrekommendationer¹ för att möjliggöra att denna produktion kommer på plats. En konkurrenskraftig energimix behöver bestå av alla fossilfria kraftslag och framför allt vattenkraft, kärnkraft och vindkraft. Energiöverföring är lika viktigt för omställningen som en ökad elproduktion. Detta kräver en rejäl utbyggnad för att möta framtiden. Idag utgör den långsamma takten på utbyggnaden av framför allt transmissionsnät en betydande flaskhals för omställningen till ett fossilfritt samhälle. Det handlar inte bara om att bygga mycket elproduktion och nät, det handlar även om att bygga på rätt ställen och att nyttja elsystemet så effektivt som möjligt. Elsystemet måste ses som en helhet.

Näringslivets elektrifiering och klimatomställning kräver således mer av alla fossilfria kraftslag till konkurrenskraftiga kostnader samt omfattande satsningar på elnätinfrastruktur.

¹ [Startprogram för elnät \(svensktnaringsliv.se\)](#), [Startprogram för utvecklad vattenkraft \(svensktnaringsliv.se\)](#), [Startprogram för ny kärnkraft \(svensktnaringsliv.se\)](#), [Startprogram för mer vindkraft \(svensktnaringsliv.se\)](#)

Generella kommentarer

Att Sveriges framtida elförsörjning fungerar är centralt för vårt välstånd och för näringslivets möjlighet att genomföra den klimatomställning som måste ske. De mycket stora investeringar som krävs för att möjliggöra detta kommer inte att genomföras om det saknas förtroende för att det svenska elsystemet ska kunna fortsätta erbjuda leveranssäker och fossilfri el till konkurrenskraftiga kostnader. Kraftsystemets utveckling från och med nu och fram till 2050 står inför en mycket stor utmaning. Utan reinvesteringar och moderniseringar kommer större delen av existerande produktionskapacitet fasas ut under denna period. Sveriges konkurrenskraft och välfärd bygger bl a på tillgång till fossilfri energi till konkurrenskraftiga kostnader. Det är emellertid viktigt att tydliggöra att det inte bara är elpriset som är avgörande för svensk ekonomisk konkurrenskraft, utan den totala kostnadsbilden för näringslivet, vilket även inkluderar kostnader för elnät och skatter.

För att nödvändiga investeringar i både elnätsutbyggnad och ny elproduktion ska kunna göras i tid måste ledtiderna kortas rejält. En effektiv plan- och tillståndsprocess samt en tidig hantering av målkonflikter är en förutsättning för att lyckas med elektrifieringen av industrin och övriga samhället.

En ökad tydlighet över respektive myndighets ansvar och roll, samt vikten av ökad samordning mellan olika myndigheter för att realisera de effektivare tillståndsprocesser som krävs för en lyckad omställning är mycket välkommet.

Politiskt ledarskap och behov av nya arbetssätt

För att komma till rätta med de utmaningar elsystemet står inför behövs politiskt ledarskap och samordning, men också en snabbare framdrift av reformer. Politiken behöver bredda perspektivet och väga in även andra energibärare, vid sidan av el, och deras behov av infrastruktur och investeringar och deras möjligheter att bidra till ett robust energisystem; det gäller biogas och vätgas men även fjärr- och kraftvärme².

Det är angeläget att Sverige inte blir låst i gamla sätt att bygga och sköta elsystemet, utan också skapar förutsättningar för innovativa lösningar. Regeringskansliet arbetar med ett nödvändigt och omfattande reformarbete inom energi och klimat. En mängd myndighetsuppdrag och utredningar är pågående. Arbetet omfattar genomgripande reformer av ansvariga myndigheter, övergripande målsättningar och styrmetoder. Mycket av detta arbete kan bara utföras i Regeringskansliet. Myndigheter kan inte reformera sig själva när det finns behov av genomgripande reformer. Det svenska Regeringskansliet delegerar stora delar av utrednings- och beredningsarbete till ansvariga och självständiga myndigheter. Men behovet av samordning, framåtdrift och systemreformer kopplat till klimatkrisen gör att detta arbetssätt inte räcker till. Det bör betonas att behovet sannolikt är övergående, men idag behövs utökade utrednings, samordnings- och

² [Fjärr- och kraftvärme strategi \(energimyndigheten.se\)](https://www.energimyndigheten.se)

beredningskapacitet på tillstånds-, energi-, miljö- och klimatområdet i Regeringskansliet.

Regeringskansliet har inom justitiedepartementet berett reformer kopplade till gängkriminaliteten genom att använda sig av andra arbetsformer så att beredningar kunnat göras på kortare tid, och utredningstider för kritiska frågeställningar inom statliga utredningar kortats. Även klimatkrisen motiverar ett sådant arbetssätt för att energi- och tillståndsreformer ska komma till stånd tillräckligt fort.

Elnätsföretag behöver mer långsiktig och förutsebar intäktsreglering. Att helt delegera detta arbete från politiken till en enskild myndighet rymmer risker. Dialogprocessen om intäktsregleringens framtid skulle kunna ledas från Regeringskansliet.

Idag saknar många myndigheter instruktioner att bidra till de energipolitiska målen. Detta behöver förändras. Försvarsmakten, Lantmäteriet, Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk bör få en förändrad instruktion så att myndigheterna förväntas bidra till de energipolitiska målen och målen i den kommande energipolitiska inriktningspropositionen.

Sammanfattande kommentarer och rekommendationer

Planeringsmål

Ett tydligt planeringsmål om 300 TWh till 2045 välkomnas. Men målet behöver brytas ner i delmål för förslagsvis år 2035 och år 2040.

I Svenska kraftnäts långsiktiga marknadsanalys³ framhåller myndigheten tydligt att elsystemet och en framväxande infrastruktur för vätgas måste samplaneras.

Att myndigheterna får ett förtydligat ansvar för sina respektive områden är också välkommet. Det överordnade ansvaret bör ligga hos en myndighet. Svenska kraftnät bör ha detta överordnade ansvar för elektrifieringen.

Det är också helt avgörande att systemets utveckling sker kostnadseffektivt så att Sveriges konkurrenskraft bibehålls.

Leveranssäkerhetsmål

Svenskt Näringsliv välkomnar att Svenska kraftnät får ett förtydligat helhetsansvar för leveranssäkerheten på både lång och kort sikt. En konkurrenskraftig totalkostnad för el är en förutsättning för näringslivets omställning. Det är inte bara elpriset som är avgörande för svensk ekonomis konkurrenskraft, utan den totala kostnadsbilden för näringslivet, vilket även inkluderar kostnader för elnät och skatter.

Leveranssäkerhetsmål måste därför sättas i relation till kostnaden för denna.

³ [Långsiktig marknadsanalys \(svk.se\)](https://svk.se)

Energieffektiviseringsmål

Svenskt Näringsliv välkomnar regeringens förslag att se över Sveriges befintliga energieffektiviseringsmål och att ta fram indikatorer för att möjliggöra en uppföljning.

Lönsamma energieffektiviseringar i näringslivet kommer ofta i samband med investeringar som förbättrar verksamheten och sker därför ofta stegvis.

Energieffektiviseringsmål behöver därför utformas så att de inte hindrar industrins elektrifiering och nya etableringar. Ett nationellt tak för energianvändningen skulle få negativa konsekvenser genom att förhindra tillväxt och det svenska näringslivets globala klimatnytta. Energieffektiviseringsmål som missgynnar fossilfria termiska teknologier, exempelvis kärnkraft, behöver undvikas. Sektorsmål för energieffektivisering är heller inte lämpligt, eftersom de sällan tar hänsyn till stora individuella skillnader i processer och investeringscykler, och inte heller leder till kostnadseffektivitet för samhället.

Karin Johansson
vice vd Svenskt Näringsliv